

no grlo, kontakt maske s dijafragmom i slično). Izrazi mogu biti vrlo jednostavni dok pjevač ne stekne sigurnu sliku i zvučnu predodžbu o tome kako treba zvučati njegov glas, a da se pritom dobro osjeća. Upravo je ključno pjevati svojim glasom, koji je prirodan (da bez napora izgovara pjevani tekst), a ne oponašanje nekog drugog koji mu se sviđa. Opasno je i „farbanje“ boje glasa (fabricare il timbro) jer predstavlja opasnost za razvoj glasa. U ovom slučaju je glas veći i tamniji, ali neprirodan, čak i poguban za visoke tonove. Također je jedan od problema forsiranje glasa, jer se ne pjeva na snazi mišića. Umjetničko pjevanje ne dopušta dinamičku silu nego pravilnu upotrebu i skladan rad svih dijelova vokalnog aparata. Stoga je tehnika svjesno sredstvo za omogućavanje što boljeg izvođenja.

Tehnika je mentalna komponenta i najprije nastaje u glavi. Podrazumijeva upotrebu tijela, vladanje mišićima i pokretima te oslobađanje grča bojazni i straha. Samo miran i opušten pjevač moći će postići tehniku te „elastične napetosti“. Tehnikom treba toliko ovladati da se ona ne primjećuje prilikom pjevanja već da slušatelj ima dojam da se pjeva prirodno. I to je najteže postignuće. Od svoga tijela treba stvoriti instrument.

Umjetnička nadogradnja pjevača je individualna, jer je inspirativna. Naravno, ostaje u okvirima klasične glazbe i razdoblja u kojem je djelo nastalo i kodeksima koji se trebaju poštivati. No, prostora za umjetničko izražavanje uvijek ima s vlastitim interpretacijama koji se uklapaju u određeno djelo poput ukrasa, portamenta, legata i izražajnosti u izvođenju tamo gdje je ukusno i dozvoljeno.

DA SE NE ZABORAVI

Početak listopada 2019. izišla je iz tiska knjiga Nike Luburića *Da se ne zaboravi. II. knjiga, Glazbena izvješća iz Sarajeva i Mostara 2008.-2018.*, koju je izdalo Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima iz Zagreba.

